

**Oficiální stanovisko spolku
Zachovejme Poolší z.s. k
výstavbě gigafactory
v Dolní Lutyni**

Jako spolek Zachovejme Poolší z. s. vyjadřujeme jednoznačný nesouhlas s výstavbou gigafactory v Dolní Lutyni.

Toto oficiální stanovisko zaujímáme jako finální po konání Kulatého stolu dne 28. 4. 2025, na kterém proponenti projektu gigafactory prezentovali stav příprav, své argumenty pro výstavbu a odpovědi na dotazy ze strany odborné veřejnosti.

Upozorňujeme na rizika a negativní dopady projektu gigafactory na životní prostředí, krajinu, kvalitu života obyvatel i stabilitu trhu práce. Historie nás učí, že realizace rizik u podobných projektů má nevratné důsledky.

Od zástupců projektu gigafactory požadujeme větší transparentnost a objektivní a odborné posouzení rizik a dlouhodobých dopadů projektu. Máme za to, že by mělo být v každém okamžiku naprosto zřejmé, na čem proponenti projektu pracují a proč, a jaké budou jejich další kroky. Chceme znát harmonogram příprav!

Dosud prezentované studie ohledně proveditelnosti projektu a jeho rizik jsou nedostatečné. Závěr o realizovatelnosti projektu je bez dalšího doplnění nejen předčasný, ale dokonce nebezpečně lehkovážný.

Níže prezentujeme souhrn důvodů našeho závěru.

1. Zaměstnanost a dopad na trh práce

Představy proponentů projektu o regionálním trhu práce vnímáme jako zkreslené. Přivedení "velkého hráče" může být pro stávající diverzifikaci nebezpečné. Likvidaci malých podniků nebereme jako okrajové ztráty.

Proponenti projektu věří, že investor díky vyšší mzdě získá zaměstnance jejich "přetažením" z okolních pracovišť. Toto však může být pro místní malé podnikatele likvidační, vést k destrukci lokální oborové pestrosti a vzniku závislosti na jediném velkém zahraničním zaměstnavateli, který bude moci diktovat podmínky.

Obecně není moudré dávat všechna vejce do jednoho košíku. Případný pád takto státem podpořeného monopolu, který předtím vysál zaměstnance okolním podnikatelům, by mohl být pro region smrtící ranou. Upřednostňujeme proto raději podporu místních firem před dotacemi pro nového zahraničního investora.

Je třeba ještě říci, že deklarovaný předpoklad vzniku až 7 600 pracovních míst je silně zavádějící. Výroba bude vysoce automatizovaná a slibovaný počet míst je velmi nejistý. Výstavba bude navíc po dlouhé roky rozdělena na jednotlivé etapy bez garance finálního dokončení projektu. Dá se navíc očekávat, že většinu poptávky po zaměstnancích zaplní zahraniční agenturní pracovníci, protože současným problémem Moravskoslezského kraje v oblasti průmyslu není vysoká nezaměstnanost, ale nedostatek kvalifikovaných pracovníků.

2. Doprava a obchvat

Čeká nás dramatický nárůst dopravní zátěže. A to po několik let.

Už nyní studie ukazují překročení hlukových a emisních limitů. Gigafactory tuto zátěž ještě umocní. Projekt navíc do obce přivede tisíce aut denně, to znamená více CO₂ a více hluku. Dolní Lutyně na toto není připravena. Několik let kumulace výstavby gigafactory, obchvatu a rychlodráhy představuje nepřijatelnou zátěž, která bude naším denním chlebem.

Znepokojuje nás také provizorní napojení na dálnici D1, které má být použito i při zahájení výroby. Hrozí pravidelný dopravní kolaps a objíždky přes obec.

Obchvat I/67 je zatím pouhým slibem s horizontem dokončení nejdříve v roce 2034! Tedy až po plánovaném zprovoznění gigafactory.

3. Životní prostředí a krajina

Odmítáme bagatelizaci dopadů projektu na přírodu. Záměr počítá se zábořem plochy 400 ha, z čehož 280 ha bude zastavěno budovami. Jedná se o likvidaci jediné celistvé přírodní krajiny Karvinska s výjimečnou biodiverzitou. Dokonce i zhotovitel studií připouští, že krajinný charakter území bude zcela zničen.

Biologické studie jsou podle odborné veřejnosti nekvalitní, nedostatečné a zavádějící. Chybí v nich data o druzích

živočichů, kvantifikace jejich populací i citace použitých zdrojů.

K projektu se negativně vyjádřil i Český svaz ochránců přírody – varuje před záborovou plochou, co se týče její kvality a kvantity, i nevratným zásahem do zemědělské půdy. My tyto obavy naprosto sdílíme.

Zástupci projektu přiznávají, že stát v minulosti selhal v přípravě vhodných lokalit a revitalizaci brownfieldů. Ačkoliv oceňujeme spuštění programu na revitalizaci brownfieldů (ve spolupráci Národní rozvojové investiční banky a Ministerstva životního prostředí, financovaného z Operačního programu Spravedlivá transformace), domníváme se, že by Karvinsko nemělo za tyto chyby státu platit svou nejcennější lokalitou.

4. Voda a hydrologické poměry

Máme vážné pochybnosti o vlivu projektu na vodní režim a ochranu před povodněmi. Lokalita je náchylná k záplavám a má vysokou hladinu spodních vod. Projekt počítá s odběrem vody z Olše s výrazným zásahem do odtokových poměrů. Současné studie se však spodním vodám příliš nevěnují. Vítáme sice plánovaná rozšíření studií, ale místo simulací tentokrát čekáme tvrdá data.

Protipovodňová ochrana je plánována jen do úrovně 200 leté vody – což při extrémech počasí nestačí. Nemůže být přitom sporu o závažnosti důsledků v případě selhání ochranných opatření.

Výstavba naruší odvodňovací kanály a ohrozí zemědělské využití půdy. Varujeme i před novým fenoménem – úbytkem vody kvůli suchu a klimatickým změnám. Nejde jen o povodně, ale i o zásadní změny vodního režimu celé oblasti.

Závěrem je třeba dodat, že dohody o nezhoršení stavu vody v Olši budou reálně nevymahatelné.

5. Celkové zhodnocení a obavy

Z výše uvedených důvodů se na projekt SPP Dolní Lutyně díváme se značnou skepsí.

Považujeme také za alarmující, že se záměr již nyní prezentuje jako "projekt, který má zelenou", ačkoliv klíčové studie dosud nebyly provedeny. Takové jednání snižuje důvěru veřejnosti ve význam studií, jejich objektivitu a odbornost a nevhodně manipuluje s veřejným míněním.

Zadruhé. Utajovaný zahraniční investor odložil své rozhodnutí do lokality vstoupit. Přesto pokračující přípravy oblasti proto vnímáme jako pomyslné "zatnutí drápů" do území, které bude připravováno třeba i pro jiného investora nehledě na jeho regionální význam.

Opakujeme, že transparentní přístup ze strany zástupců projektu je neopominutelnou podmínkou pro budování důvěry a minimem pro akceptaci závěrů jakýchkoliv studií ze strany veřejnosti.

Požadujeme proto transparentní postup a nezávislé posudky nad rámec zákonných povinností – ideálně od mezinárodních expertů. Zásadně odmítáme umístění takto rozsáhlého projektu přímo do intravilánu obce, v nivě řeky Olše a v souběhu s dalšími liniovými stavbami (obchvat Bohumín-Karviná a vysokorychlostní trať). Znamenalo by to, že obyvatelé budou dlouhodobě žít na staveništi, což povede k nevratné devastaci krajiny a ohrožení lokalit Natura 2000 a Ptačí oblasti Heřmanský stav Odra-Poolší.

Spolu se starosty Dolní Lutyně i Bohumína říkáme jasné "NE!" tomuto umístění. Takto rozsáhlé stavby mají vznikat na brownfieldech ne na ornici. Od začátku vedeme věcnou debatu s odborníky, občany i podnikateli, nejednáme na základě dojmů a emocí, ale vždy na základě analýzy faktů. Opakovaně žádáme transparentnost, více nezávislých studií a právně vymahatelné záruky, že sliby budou naplněny.

